

Seoses 41. Eesti Tallinna Kaar-diviäe Laskurkorpuse formeerimise 30. aastapäeva ja Tallinna vabastamise 28. aastapäevaga korraldas Rakvere I Keskkooli IX-c klass ekskursiooni, mille eesmärgiks oli tutvumine Kirde-Eesti lahingupaikadega.

32 õpilast ja klassijuhataja A. Oromets võtsid ette teekonna mööda isade võitlusradu.

Esimene peatus oli Ontika paesel kaldal, kus sõjapäevade mälestusena on veel säilinud muld-kindlustused. Vaatasime mälestuskivi, mis oli püstitatud Meriküla dessandil langenud kangelas-
te auks. Edasi sõitsime läbi Narva-Jõesuu Kudru külla, kus kunagi forsseeriti Narva jõgi. Vaenlane oli kindlustunud Narva jõe vasakul kaldal. Ta pidas seda võitmatuks positsiooniks, mis kaitseb teed Ida-Preisimaale. Lahingu alguses kestis 80 minutit hiiglaslik kanonaad. Siis hakkas tegutsema lennuga, seejärel aga jalavägi.

Visas võitluses ületasid sõja-

mehed 25. juulil 1944. a. Narva jõe. Selle mälestuseks on jõe kaldale kõrgele graniitalusele asetatud tank.

Jõudsime Narva. Pärast lahinguid oli linnas umbes sada tervet maja. Tänapäeva Narva ei meenutanud meile enam millegagi sõjastundmusi. Ta on uhke kaasaegne linn.

Edasi läks tee Vaivara Sinimägedesse. Mäed ei ole enam sinised, sest uhke kuusiku asemel, mis hävis lahingumõllus, kasvavad nüüd sarapuumets ja lepavõsa. Lahingud Sinimägedes olid suurimad ja ohvriterohkemad Eestimaa pinnal. Seda meenutab matkajale kalmistul asuv Suures Isamaasõjas langenute monument.

Järgmise peatuse tegime Illuka Kultuurimaja, okupatsiooniaeg-

se koonduslaagri juures. Seal kinnipeetud inimesed, kokku ligi 200, hukati ja põletati umbes poole kilomeetri kaugusel asuva Tiiritsa talu karjamaal. Kultuurimaja seinal on mälestustahvel tekstiga:

«Siin, endise Illuka koonduslaagri territooriumil, piinasid ja hukkasid timukad 1942.—1943.

ISADE JÄLGEDES

aastal ligi 200 eri rahvusest kodanikku. Seltsimees, austan nende mälestust!»

Ilisakus peatusime fašismiohvrite mälestusmärgi juures. Aastail 1941—1944 mõrvati seal 79 Nõukogude kodanikku.

Avinurmes meenutasime 20. septembril 1944. a. peetud lahingut Eesti Laskurkorpuse 7. diviisi 23. laskurpolgu ja Narvast

Tallinna suunas taanduva hitlerlaste väetiksuse vahel. Lahing kestis peaaegu terve päeva. Ohutuks oli vaenlane purustatud. Trofeedena saadi 67 suurtükki, 19 miinipildujat, 45 kergekuulipildujat, 46 autot jm. Vangi langen 208 vaenlase ohvitseri ja sõdurit.

Meie teekond isade jälgedes läheneb lõpule. Jõudsime kodurajooni. Sauevälja ja Loksa küla vahelisel maa-alal oli 21. septembril 1944. a. Eesti Laskurkorpuse väeosal lahing taganevate fašistide üksustega. Lahinguga siinsetel põldudel ja metsades murdi fašistide vastupanu Eesti mandril.

Huvitav ja kasulik ekskursioon, mille kestel saime teada palju meie isade raskest sõjateest, jõudis lõpule. Tahame, et kunagi ei korduks see, mille elas läbi meie isade põlvkond. Ärge unustage langenud sõjameeste kalme!

A. SIRELPUU,

Rakvere I Keskkooli õpilane